

Hur har barnrättsperspektivet beaktats i reformen om skyddat boende?

Nationell myndighetssamverkan - Barns och vuxnas rättigheter i skyddat boende

Anna Alm Mårtensson - Länsstyrelserna
Maria Björsson - Jämställdhetsmyndigheten
Ana-Dolori Marinovic - Barnafrid

BARNAFRID - NATIONELLT KUNSKAPSCENTRUM
LINKÖPINGS UNIVERSITET

Reformen av skyddat boende

- Trädde i kraft 1 april 2024
- **Särskilt fokus på Barnrättsperspektivet:**
 - Barnets bästa styrande
 - Barns rätt till individuell bedömning inom socialtjänst
 - Barn ska inte längre ses eller behandlas som medföljande i socialtjänstären
 - Rätt till skolgång, hälsoundersökning mm.
- Kvalitetskrav på skyddade boenden:
 - Tillståndsprövning IVO
 - Särskild kompetens i arbetet med barn

Samverkansuppdrag

Barnafrid, Jämställdhetsmyndigheten, Länsstyrelserna och Socialstyrelsen

Stödja yrkesverksamma i kommuner och skyddade boenden med att tillämpa ett barnrättsperspektiv i arbetet med barn som vistas i skyddat boende med en vårdnadshavare.

Uppdraget pågår 2023-2028.

BARNAFRID - NATIONELLT KUNSKAPSCENTRUM
LINKÖPINGS UNIVERSITET

Om nätverket

- Yrkesverksamma inom socialtjänst, skyddat boende, skola, eller hälso- och sjukvården och möter barn och vuxna som är placerade i skyddat boende.
- Dela kunskap och erfarenheter till och mellan yrkesverksamma.
- Lära sig mer om olika ämnen som är relevanta i relation till lagstiftningen stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende.
- Nätverksträffarna sker i digitalt format cirka 2 ggr om året.
- Möjlighet till informationsutskick för den som önskar.

BARNAFRID - NATIONELLT KUNSKAPSCENTRUM
LINKÖPINGS UNIVERSITET

BARNAFRID -

Nationellt centrum för kunskap om barn, unga och våld

Uppdrag att samla och sprida kunskap om våld till yrkesverksamma som i sitt arbete möter barn och unga.

Del av Barnafrids grunduppdrag:

Barnafrid ska verka för att stärka berörda yrkesgruppers förmåga och kunskap att tillämpa ett barnrättsperspektiv i arbetet med barn som vistas i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare.

Barnafrids kartläggning av:

De 100 första målen gällande placering
av barn i skyddat boende

Natalie Söderlind & Ana-Dolori Marinovic,
- Utredare Barnafrid

natalie.soderlind@liu.se

ana-dolori.marinovic@liu.se

BARNAFRID - NATIONELLT KUNSKAPSCENTRUM
LINKÖPINGS UNIVERSITET

Lagen om placering av barn i skyddat boende

2024:79 (LSB/LSBS)

- Lagstiftningen trädde i kraft i samband med reformen av skyddat boende: **1 april 2024**.
- Innebär att barn ska behandlas som egna ärenden med rätt till egen handläggare inom socialtjänst = **egen insats**.
- Lagen träder in då samtycke från barnets andra vårdnadshavare saknas. (Finns samtycke: SoL.)
- Förvaltningsrätten behandlar överklagade beslut från socialtjänst.
- **Barnets bästa ska vara avgörande.**
- De 100 första domarna meddelades: **april - december 2024**.

Kartläggningens syfte

- Kartlägga barns delaktighet i processen.
- Belysa antalet berörda barn.
- Kartlägga antalet avgjorda måls utfall (hur många har fastställts, avskrivits eller avslagits).
- Belysa typ av våldsutsatthet som framkommer i domarna.
- Undersöka ev. mönster i rättsprocessen.

Övergripande resultat

- 198 barn omfattas av målen
- Barnen som berörs i målen = 0-17 år
- I 98% av målen fastställs beslut och skyddat boende beviljas som insats
- I 41% av målen blir barnen inte hörda
- I 70% av målen har barnen bevittnat våld
- I 41% av målen har barnen utsatts för fysiskt våld
- I 14% av målen hänvisas till barnfridsbrott
- Mycket små barn har utsatts för och/eller har bevittnat våld

Resultat – Barns delaktighet i processen

- **58%** av barnen har hörts – antingen genom samtal med den särskilda företrädaren eller via socialnämndens utredning.
- I de domar där barnet har hörts var medelåldern **8 år**.
- Medelåldern i de domar där barnet inte har hörts: **5 år**.
- I **11,7 %** av målen saknas uppgift om huruvida barnet har hörts.
- Äldre barn har hörts i större utsträckning.
- Yngre barn exkluderas i högre grad från att höras.
- **Barns ålder villkorar delaktighet.**
- Vanligaste motiveringarna till att barnen inte hörts:
 - Barnets låga ålder
 - Geografiskt avstånd
 - Tekniska hinder, såsom att videolänk inte varit möjlig

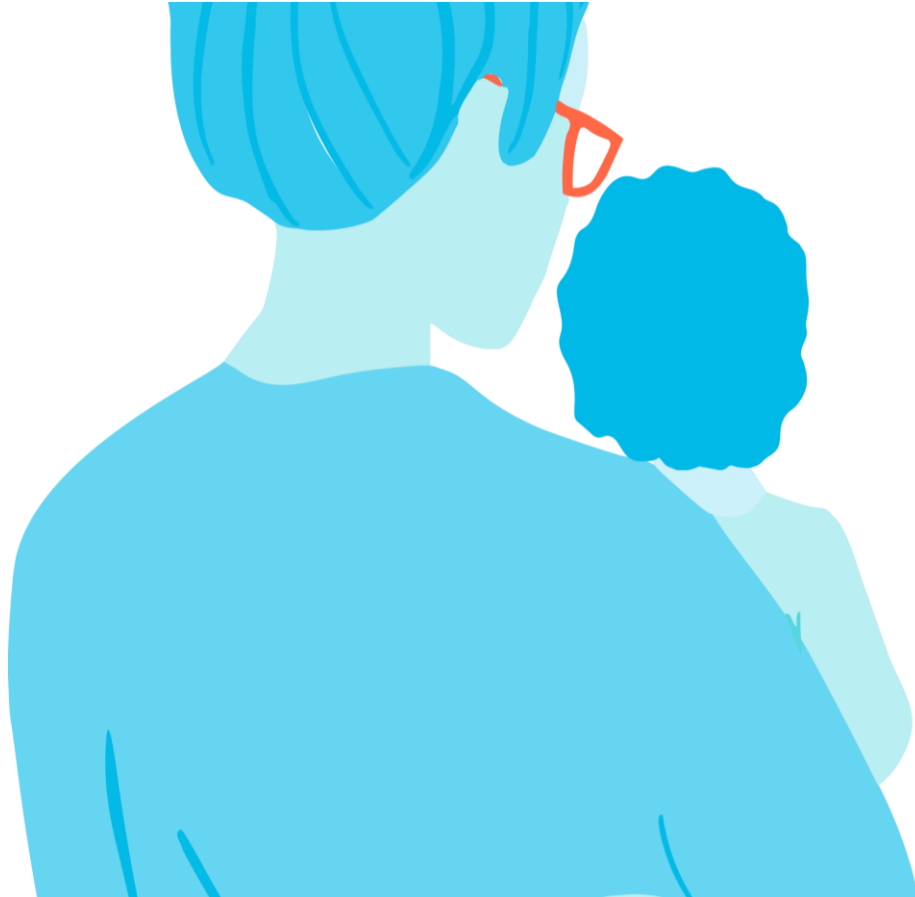

Resultat – Barns våldsutsatthet

- I **41 %** av fallen framgår att barnen har utsatts för någon form av fysiskt våld = mer än vart 3:e mål.
 - Medelåldern för de barn som utsatts för våld: 7,21 år.
 - Medelåldern för dem som inte utsatts för våld: 7,06 år.
 - **OBS! I 10,2%** saknas uppgift för denna fråga!
- I **7 av 10 fall = 70%** har barnet eller barnen bevittnat våld mellan föräldrarna och särskilt då en förälders våld mot den andra.
 - Medelåldern för de barn som bevittnat våld:
 - Medelåldern för de barn som inte bevittnat våld:
- Bara i **14%** av målen hänvisas till barnfridsbrottet.

Övergripande analys

- Skyddat boende är en vanlig utgång.
- Barns röster och rättigheter ges inte (alltid) tillräckligt utrymme i processen.
- Våld mot barn är vanligt förekommande i dessa mål.
- Små barn utsätts för våld.

Barnafrids rekommendationer

- Stärk barns delaktighet i processen
- Stärk dokumentationsförfarandet – standardisera?
- Öka rättslig uppmärksamhet på barnfridsbrottet
- Utbildning & kompetenshöjning mot rättsväsende och socialtjänst om:
 - Barnkonventionen
 - Barns delaktighet – metoder för olika åldrar!
 - Barnfridsbrott

Kartläggning - barns rätt till skolgång under placering på skyddat boende

*Anna Alm-Mårtensson, nationell
samordnare för länsstyrelsernas arbete
inom uppdraget skyddat boende*

Länsstyrelsen
Jönköpings län

Länsstyrelsernas uppdrag skyddat boende 2023-2028

Stödja kommuner till ett stärkt **barnrättsperspektiv** för **barn som är placerade i skyddat boende** genom att

- ge kunskapshöjande insatser
- erbjuda erfarenhetsutbyte till yrkesverksamma till de som möter barn i skyddat boende

Kartläggningen - intervjustudie

Intervjuer med barnsamordnare vid skyddat boenden

30 semistrukturerade intervjuer

Barnsamtal

8 samtal med barn på skyddat boende, vilka genomförs av barnsamordnare

Bakgrund – kartläggning barns skolgång

- Reformen syftar till att stärka barns rättigheter
- Ett led i vårt uppdrag
- Mer fokus barns rätt till kontinuerlig skolgång
- Vår fundering: *Hur har det gått efter reformen?*
- Använda kunskap och goda exempel i vårt uppdrag

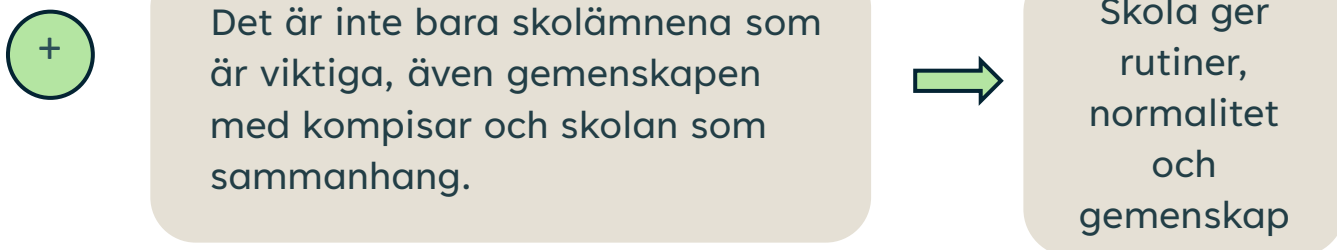
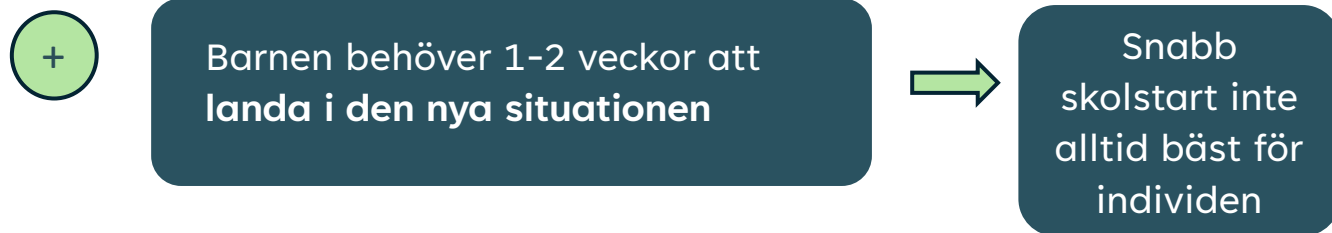
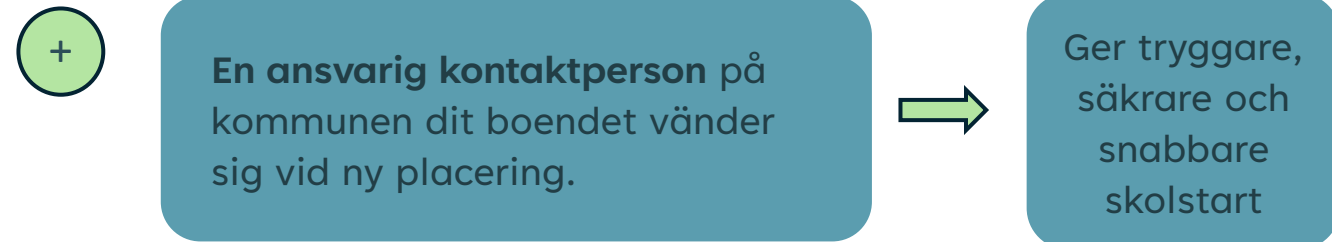
Idag presenterar vi ***några första preliminära resultat*** från kartläggningen (intervjuer) genomförd av Eken management AB

- *Framgångar, utmaningar och barns röster*

Barnsamordnare

Resultat - framgångsfaktorer

”Det är viktigt med ett nära samarbete med kommunen. Jag har en kontaktperson på utbildningsförvaltningen. Jag kontaktar henne direkt vi får in ett barn, hon kollar var det finns platser och sen löser hos placering. Hon jobbar med barn med skyddade personuppgifter. Hon kan allt och vet vad som behöver göras”

-Barnsamordnare

”Vi har upprättade rutiner och samverkan med skolor. Det går väldigt fort. För de barn som kan börja i skolan direkt tar det max 2 veckor”

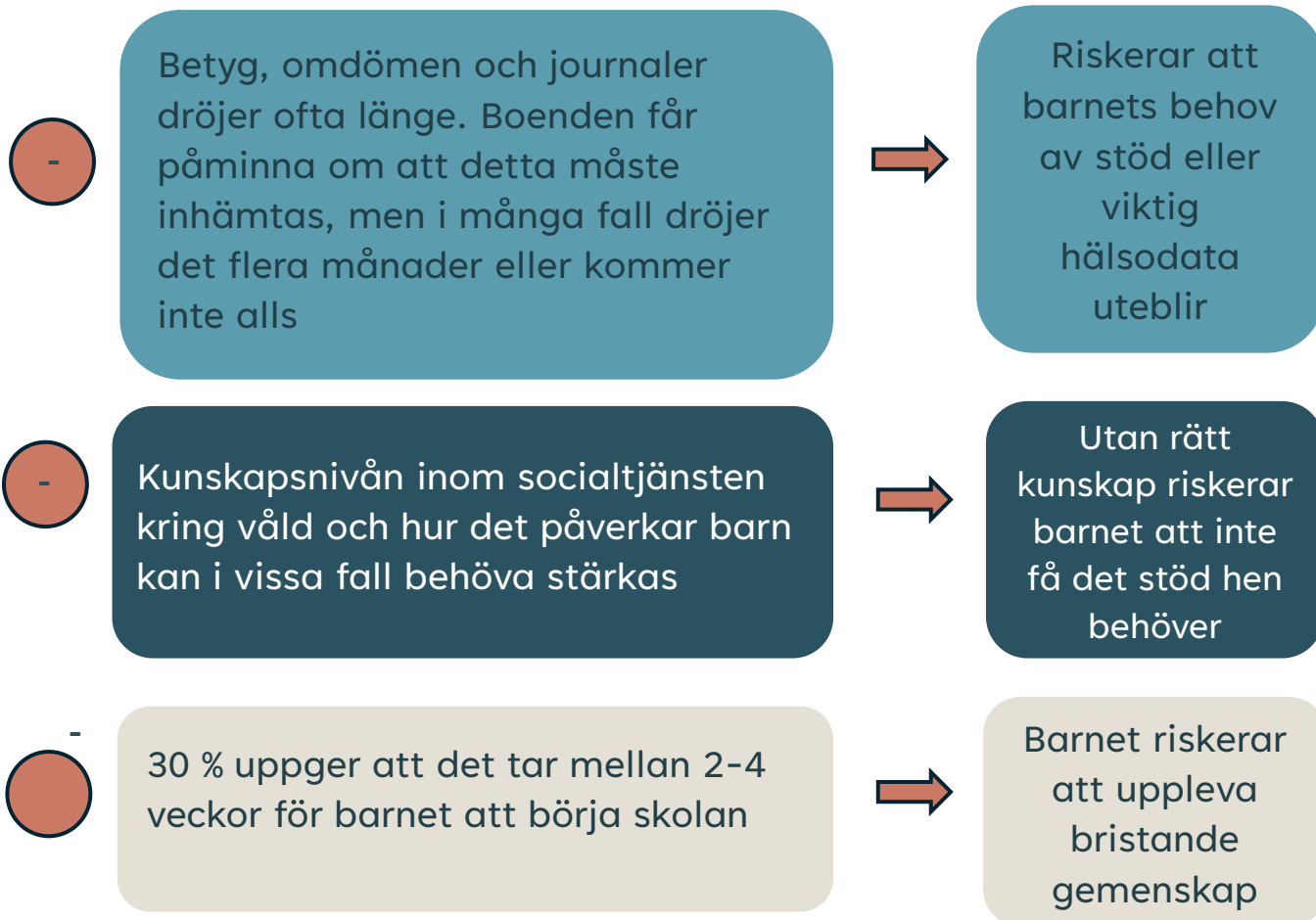
-Barnsamordnare

”Barnen behöver oftast landa i sin nya situation, så det är inte "fel" att det tar någon vecka att komma in i ny skola. Men sedan mår barnen bättre när de går i skolan och är i ett sammanhang”

-Barnsamordnare

Barnsamordnare

Resultat Utmaningar

”Dokument som betyg, vaccinationer och hälsojournaler brukar ta tid. I ett fall fick barnet aldrig sina journaler. Socialtjänsten i placeringskommunen ska begära ut dokument från tidigare skola, men det är oklart vem som ska göra vad och hur det ska gå till. Vi på boendet får alltid ligga på och fråga”

-Barnsamordnare

”Jag önskar att handläggare på socialtjänsten kunde mer om våld och vad det gör med barnet och mamman”

-Barnsamordnare

”Vi ser ju att barnet behöver ett sammanhang, de mår inte bra att vara i ett vakuum”

-Barnsamordnare

Barnens röst

Resultat Barnens perspektiv

Många barn uttrycker att gemenskapen i skolan är viktig. Att man får vara med på rasterna och på idrotten och att man är en del av gemenskapen för att trivas i skolan.

Skolan handlar om mycket mer än skolämnen

En del barn uttrycker att saker som kan verka små har stor betydelse för att känna sig välkommen i en ny klass

Små gester har stor betydelse

Både barn och barnsamordnare uttrycker svårigheter kring tillgång till busskort

Att inte kunna ta sig till skolan på ett smidigt sätt påverkar skolgången

”Jag saknar mest att spela fotboll och vara med i ett lag”

- Barn i skyddat boende

”På nya skolan har jag fått nya kompisar och bra lärare, men jag saknar mest mina gamla kompisar”

- Barn i skyddat boende

”Första dagen i skolan stod mina nya klasskompisar och vinkade åt mig i fönstret, det kändes bra”

- Barn i skyddat boende

”Jag måste gå jättelångt till skolan för mamma har inte råd att köpa busskort”

- Barn i skyddat boende

SAVE THE DATE

Nationellt nätverksmöte:
"Två år efter reformen av skyddat
boende - var befinner vi oss?"
24 april, kl. 9-12 (Digitalt)

BARNAFRID - NATIONELLT KUNSKAPSCENTRUM
LINKÖPINGS UNIVERSITET

TIPS: HEMSIDA SKYDDAT BOENDE

Innehåll:

- Material till barn, unga och omsorgspersoner på skyddat boende
- Forskningsartiklar, rapporter mm.
- Universitetskurser med fokus skyddat boende
- [Kartläggningen av 100 mål](#)

TACK!

anna.alm.martensson@lansstyrelsen.se
maria.bjorsson@jamstalldhetsmyndigheten.se
ana.dolori.marinovic@liu.se

BARNAFRID - NATIONELLT KUNSKAPSCENTRUM
LINKÖPINGS UNIVERSITET

